

Проте ХХІ ст. яскраво продемонструвало глобальність економіки, глобальними стали загрози світової безпеки, і, система культурних цінностей теж неминуче стає такою. Відмінною рисою сучасного простору є відкритість. Тут можна побачити активну комунікативну діяльність (авіасполучення, культурні інститути, спорт, освіта, кіберпростір та інші вектори комунікації), яка поширюється по всьому світу, як на міжособистісному рівні, так і на рівні держав. Той, хто всіляко відмежовується від інших, приречений на ізоляцію, бідність і відсталість [3].

Отже, міжкультурної комунікація у публічному управлінні в контексті європейської інтеграції України є способом обміну інформацією, досвіду задля налагодження контактів для ефективної співпраці на різних рівнях. Для досягнення ефективності необхідно учасникам комунікації максимально відтворити смисл предмету розмови для уникнення непорозумінь в умовах інтернаціоналізації та глобалізації в суспільстві. Також в міжкультурній комунікації важливим є усвідомлення мотивації, знань, інтенцій співрозмовника для конструктивної взаємодії та уникнення культурних непорозумінь.

Література

1. Тер-Минасова С. Г. *Язык и межкультурная коммуникация* / С. Г. Тер-Минасова. М.: Слово, 2000. – 265 с.
2. Костенко Д. В. *Міжкультурна комунікація у сучасному світі / Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка: збірник наукових праць. № 30, 2018. С. 80—85.*
3. Ларіна Н. Б. *Міжкультурна комунікація і особливості її проявів / Державнеуправління. № 2 (42). 2013. С. 15—18.*

Токар Маріан Юрійович

*д. держ. упр., доц., Ужгородський національний університет
(Ужгород), директор НДІ політичної регіоналістики*

Інституційна взаємодія в кризових ситуаціях: виклик для України

Публічна влада в Україні повинна чітко усвідомлювати значення діяльності громадських організацій у процесі сучасного державотворення й всіляко підтримувати їхні публічні ініціативи.

Важливо особливим чином сприймати природний потяг громадян до співпраці з органами публічної влади й вибудовувати відповідну політику взаємодії з інституціями громадянського суспільства. Особливо така співпраця потрібна у складні періоди державного розвитку, а саме у часи суспільно-політичних та економічних криз, виникнення яких може бути викликане як природними, так і штучними причинами. У такий час державі буває складно повноцінно реагувати на виклики долі й вона потребує прагматичної допомоги інституцій, які наповнюють функціональним змістом сутність “третього сектору”.

Така норма є відомою практикою в демократичному світі й Україні слід використати цей досвід. Важливо розуміти, що такий підхід вселяє так необхідну для стабільного державотворення взаємну довіру між владою і громадянами. У цій ситуації проявляється чи не єдиний яскравий приклад, коли безпосередньо громадянське суспільство виступає як суб’єктом, так і об’єктом публічно-управлінських відносин, у яких задіяні всі інституції соціуму та держави. Нестабільність соціально-економічного та політичного розвитку держави часто-густо вразлива до різного роду кризових явищ. Вони можуть бути різними за багатьма показниками і не завжди держава спроможна дати самостійно їм раду.

Особливо чутливо кризові ситуації відчуває, зазвичай, громадянське суспільство, яке й пропонує у таких випадках якщо не альтернативні способи подолання дестабілізації, то бодай здійснює допоміжний для держави супровід антикризових дій. У такий ситуації виникає необхідність введення в дію державою своєрідного “режиму максимального сприяння розвитку громадських організацій у кризових ситуаціях”. На нашу думку, особливо в таких умовах пропонована програма може стати певною ідеологією співпраці, чітким сигналом громадянському суспільству про бажану взаємодію, про залучення активістів і простих представників громадських організацій до вирішення нагальних суспільних проблем тощо. Водночас, “режим максимального сприяння” може яскраво свідчити про реальне ставлення держави до громадянського суспільства, про цінність громадянської ініціативи для публічної влади.

Акцентуючи увагу на понятті “кризова ситуація”, дамо їй узагальнене трактування й предметне розуміння в нашому дослідному випадку. Отже, “кризова ситуація” – це певний “переломний момент у функціонуванні будь-якої системи, у процесі якого вона піддається впливу ззовні чи зсередини, що вимагає якісно нового реагування з боку цієї системи” [4]. Вона може виникати через вплив як внутрішніх, так і зовнішніх чинників, які створюють потенційну загрозу діяльності

та навіть життю громадян [1, с. 116 – 117]. Тому будь-яка криза несе в собі небезпеку і наскільки вона може бути небезпечною, а її наслідки передбачувані чи непередбачувані, значною мірою залежить від своєчасного і найголовніше ефективного реагування суб'єктів, які опинилися в такій ситуації.

Так чи інакше, за будь-якого перебігу подій, сталий розвиток є порушеним, інституції держави й громадянського суспільства змушені переходити на особливий режим діяльності, щоб із найменшими негативними наслідками пережити важкий стан кризи. Відтак, у порядку денному постає питання ефективності антикризового управління як процесу взаємодії суспільних суб'єктів в умовах потенційної або реальної загрози їхній діяльності, а найголовніше – передбаченню, запобіганню чи пом'якшенню проявів кризових явищ [2, с. 70]. Значну роль у даному контексті відіграють і кризові комунікації [3, с. 105 – 106].

Виходячи з вищенаведеного, виділимо декілька найбільш вразливих для сучасної України кризових ситуацій, які мають очевидний вплив на стабільність розвитку держави й потребують адекватної реакції з її боку в напрямку взаємовигідної співпраці з інституціями громадянського суспільства. Згрупуємо деякі з них за критерієм найбільшої подібності ознак. Отже, серед них:

- 1) політична (економічна) криза;
- 2) екологічна (техногенна) катастрофа;
- 3) війна (інший вид збройний конфлікту);
- 4) міжнаціональний (етнічний), мовний, конфесійний конфлікт;
- 5) вірусна епідемія (масовий спалах будь-якої хвороби) та ін.

Кожна з названих кризових ситуацій звичайно має свій особливий набір передумов, перебігу, специфічних ознак, масштабів та інших складностей, уроків і наслідків. Безперечно, значну роль у цьому процесі відіграє вміння управління кризовими ситуаціями, яке не обмежується виключно державною справою, а потребує додаткової допомоги [5]. Принаймні в Україні, з її нестабільним економічним та політичним життям, державним інституціям наодинці буває важко справитися з будь-якою кризовою ситуацією.

Тому державна політика може покладатися і на інституції громадянського суспільства, які згідно своїх статутно-програмових цілей спроможні виконувати суспільно-корисну роботу. Відтак, у державну політику слід закладати механізми сприяння реалізації функціонального потенціалу громадських організацій, які володіють значним людським капіталом, оперують провідними інтелектуальними, креативними, інноваційними та іншими характеристиками в своїй діяльності [6, с. 117 – 118].

І саме в кризових ситуаціях від їхньої допомоги не слід відмовлятися, а навпаки – підтримати й співпрацювати. Також слід зауважити, що кризова ситуація часто впливає на зміну акцентованої діяльності громадських організацій, які за таких обставин перепрофілюються (здійснюють інституційний ребрендинг) під виконання важливих у конкретно існуючий час завдань для громадянського суспільства і держави, що й робить їх суспільно-корисними організаціями.

Література

1. Гута С. С. *Поняття “кризова ситуація, зумовлена воєнно-політичними чинниками”, “воєнно-політична криза” в теорії державного управління. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 7. С. 116 – 120.*

2. Карпенко О. А. *Основи антикризового управління: навчально-методичний посібник. К.: НАДУ, 2006. 208 с.*

3. Овсяник В. М. *Кризові комунікації в умовах надзвичайних ситуацій. Вісник НАДУ при Президентіві України (Серія “Державне управління”). 2018. Вип. 2. С. 105 – 111.*

4. *Організаційно-економічні передумови антикризового управління. Бібліотека економіста. URL: <https://library.if.ua/book/60/4269.html>.*

5. Ткаченко М. О. *Оцінка та інструментарій антикризового управління. URL: http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/2765/st_37_18.pdf?sequence=1.*

6. Токар М. Ю. *Публічно-управлінські інновації в діяльності громадської організації. Науковий збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції “Інноваційні технології як фактор розвитку суспільства” (Київ, 17 грудня 2019 року). Київ: МАІТ, 2019. С. 116 – 118.*

Федорчак Ольга Василівна

*д. держ. упр., доц., доцент кафедри державного управління
Львівського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління
при Президентіві України*

Роль агенцій залучення інвестицій у формуванні сприятливого інвестиційного клімату

Досвід багатьох провідних економік світу демонструє, що для створення позитивного інвестиційного клімату та залучення